

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ДЕРКАЧ ГАЛИНА СТЕПАНІВНА

УДК 821.111; 82.091

**ТВОРЧИСТЬ ОСКАРА ВАЙЛДА
В ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНИХ
(АНГЛІЙСЬКОМУ, УКРАЇНСЬКОМУ ТА РОСІЙСЬКОМУ)
ДИСКУРСАХ**

10.01.05 — порівняльне літературознавство

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

Тернопіль — 2011

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор
ГЛОТОВ Олександр Леонідович,
завідувач кафедри гуманітарних наук
Академії сухопутних військ
ім. гетьмана П. Сагайдачного.

Офіційні опоненти: доктор філологічних наук, професор
ЗВИНЯЦЬКОВСЬКИЙ Володимир Янович,
професор Українсько-американського гуманітарного інституту
«Вісконсінський міжнародний університет (США) в Україні»,
м. Київ;

кандидат філологічних наук, доцент
ГИЖИЙ Владислав Любомирович,
доцент кафедри історії української літератури Тернопільського
національного педагогічного університету імені Володимира
Гнатюка.

Захист відбудеться 10 червня 2011 року о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 58.053.02 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027).

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027).

Автореферат розісланий 7 травня 2011 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. В. Папуша

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Одним із першорядних завдань українського літературознавства й надалі залишається осмислення культурної спадщини світової художньо-естетичної думки. Дослідження рецепції літературної творчості Оскара Вайлда в українському культурному просторі є важливою сторінкою цього процесу.

Оскар Фінгал О'Флаєрті Віллс Вайлд (Oscar Fingal O'Flahertie Wills Wilde, 1854—1900) — англomовний письменник ірландського походження, одна з найсуперечливіших постатей світової літератури. За даними ЮНЕСКО, Оскар Вайлд належить до п'ятдесяти найпопулярніших авторів світу, твори яких найчастіше перекладали іноземними мовами. Вірші та поеми, критичні статті та есе, поезії в прозі, роман, п'єси, оповідання та казки засвідчують різножанровість та багатоплановість його творчості. Його дендизм, парадокси і поведінка ставали об'єктом імітації та пародіювання, а естетичні доктрини й літературний доробок мали неабиякий вплив на розвиток модернізму. Ще одним «твором», у який митець вклав «свій геній», було його життя. Інтерес до особистості О. Вайлда переважав над інтересом до його творчого спадку, який часто сприймали саме крізь призму біографії письменника. У цьому й полягає специфіка рецепції цього майстра слова як в англomовному світі, так і в інших країнах. Співвідношення життя і творчості О. Вайлда, їхній вплив одне на одного є головною темою дискусій та наукових досліджень, які розпочалися з кінця XIX ст. та тривають і досі.

О. Вайлд вступив до діалогу практично з усіма європейськими літературами. Тому вивчення будь-якої національної літератури в міжкультурних взаємодіях дає змогу ширше пізнати літературний процес загалом, а також глибше та ґрунтовніше дослідити власне красне письменство. Для того щоб максимально розкрити рецепцію літературної спадщини О. Вайлда в Україні, у нашому дослідженні розглядаються особливості літературно-критичного сприйняття письменника в його рідному англomовному середовищі та, з огляду на геополітичні та культурні зміни кінця XIX — початку XXI століть, — російському дискурсі.

За Д. Дюришиним, поняття «рецепція» слід розуміти як складову процесу «вплив — сприйняття». Крім того, рецепція творчості письменника досліджується крізь призму рецептивної естетики — двостороннього акту, що є враженням від художнього твору, а також способом, у який його сприймає реципієнт. Згідно з теорією рецептивної естетики Р. Яусса, вирішальна роль у сприйнятті тексту належить читачеві. Завдяки набутому естетичному досвіду та знанням, у реципієнта формується відповідний горизонт сподівань, який може зазнавати змін. Внаслідок цих змін спостерігаємо еволюцію рецепції: від звичайного читання і сприйняття (безпосередня / пасивна рецепція) до критичних відгуків, науково-літературних оглядів і статей, перекладів, написання нових мистецьких творів (опосередкована / активна / (ре)продуктивна рецепція). Поєднання всіх цих складових рецепції у процесі сприйняття творчого доробку О. Вайлда дає

змогу якнайширше описати входження англomовного майстра слова у східнослов'янський контекст.

До проблеми вивчення феномена О. Вайлда та його творчої спадщини зверталось не одне покоління дослідників. Англomовні наукові розвідки мали на меті виявити різні аспекти прочитання мистецької спадщини в його рідному середовищі. Таким чином, цю критичну та наукову літературу можна поділити на дві групи. До першої належать джерела, що базувалися на фактах і подіях із життя О. Вайлда, його філософських та естетичних поглядах і дендизмі та стали темою низки біографій і мемуарів (Ф. Гарріс, В. Голланд, Р. Еллманн). До другої — наукові дослідження творчого доробку митця в ракурсі різних напрямів ХХ ст.: раннього модернізму (В. Гарріс, Дж. Пік), постмодернізму (Г. Сьюзмен), постструктуралізму та деконструктивізму (Ж. Лонгі) та парадигм «Вайлд і гей-культура» (Дж. Деллімор, А. Сінфілд), «Вайлд-ірландець» (Дж. МакКормак, Р. Пайн), «Вайлд і консюмеризм» (Р. Генье, К. Лесьяк); а також комплексні наукові праці та колективні монографії (А. Верті, М. Нокс, П. Ребі, Д. Сандулеску, Я. Смолл).

Інтерес російських дослідників до особистості та творчості О. Вайлда вилився в низку літературно-критичних і наукових напрацювань. У контексті вивчення рецепції феномена О. Вайлда в Росії, серед інших, нашу увагу привернули статті російських критиків початку ХХ століття (Ю. Айхенвальда, К. Бальмонта, З. Венгерової, А. Волинського, Діонео), радянських літературознавців (О. Анікста, С. Белзи, Ю. Ковальова, І. Неєпокоевої, Д. Урнова, М. Урнова, К. Чуковського) та сучасні наукові дослідження Є. Бернштейна, Л. Галкіної, О. Добрицької, Вл. Лукова, Н. Соломатіної, М. Павлової, Т. Павлової, О. Рознатовської, В. Хорольського.

У рамках проблеми сприйняття в Україні літературної спадщини чужомовних авторів зазначимо, що тему рецепції творчого доробку О. Вайлда в українському літературно-критичному дискурсі досі не було спеціально вивчено, хоча вона спорадично висвітлювалась у статтях Р. Доценка та М. Стріхи. На сьогодні немає дослідження, яке б монографічно охоплювало питання, пов'язане з оцінками, інтерпретацією, засвоєнням літературного надбання цього англійського письменника в Україні. Вивчення творчості О. Вайлда з точки зору рецептивної естетики збагатить українську компаративістику новими знаннями в галузі міжлітературних відносин, закономірностей світового літературного процесу, порівняльного дослідження слов'янських літератур, проблеми «свого» і «чужого». У цьому й полягає **актуальність** теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими планами і програмами. Дисертацію здійснено в рамках колективної теми «Наративні та антропологічні виміри літератури» (0111U001326), яку розробляє кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тему дисертації схвалено на засіданні

бюро Наукової Ради при Інституті літератури імені Тараса Шевченка НАН України (протокол № 3 від 14 грудня 2000 року).

Об'єктом дисертаційного дослідження є наукові та критичні матеріали англійських, російських і українських літературознавців, твори російських та українських письменників, у яких простежується звернення до творчості О. Вайлда; вторинні джерела рецепції: статті з періодики, рецензії, відгуки, спогади та біографії англійського письменника, його твори та їх українські й російські переклади.

Предмет дослідження — своєрідність сприйняття феномену О. Вайлда та його творчості в англійському, українському та російському літературно-критичних дискурсах у різні історичні періоди (кінець XIX — початку XXI ст.).

Мета дослідження полягає у створенні найбільш повної картини рецепції феномену О. Вайлда в Україні у зіставленні її з рецепціями в Англії та Росії наприкінці XIX — на початку XXI ст. Відповідно до предмета і мети, визначено такі **завдання**:

- розглянути передумови виникнення філософських та естетичних засад художньої концепції О. Вайлда;
- осмислити явище дендизму кінця XIX ст. і виявити його особливості стосовно О. Вайлда;
- систематизувати факти науково-критичного вивчення творчості О. Вайлда;
- описати еволюцію феномена О. Вайлда та історію його рецепції в англійському дискурсі;
- дослідити механізми виникнення і втілення літературної «моди» на О. Вайлда та трансформації вайлдівських ідей у літературно-культурному середовищі двох слов'янських народів (Росії та України) з урахуванням особливостей суспільно-історичних процесів;
- виявити спільні риси та розбіжності в англійській, російській та українській рецепціях художнього світу О. Вайлда.

Теоретико-методологічною основою дисертації є теорія естетики рецепції та комунікації Г. Р. Яусса, В. Ізера та теоретичні концепти зарубіжних і вітчизняних науковців (М. Бахтіна, Г. Вайнріха, У. Вайсштайна, О. Веселовського, Г. Гадамера, Р. Гром'яка, Д. Дюришина, Д. Наливайка, О. Червінської та інших).

Методи дослідження: культурно-історичний, порівняльно-історичний та порівняльно-типологічний (в розкритті феномена дендизму, виявленні літературних взаємин О. Вайлда з російськими та українськими майстрами слова у синхронному та діахронному аспектах), біографічний (при вивченні стилю життя як літературного факту й елементу естетичної програми письменника), генетико-контактний (в описі наступних категорій: еволюція, вплив, запозичення, рецепція), методу соціокультурного аналізу (при розгляді функціонування в культурній свідомості «міфу про Вайлда», при вивченні змін соціального статусу письменника), описовий та

узагальнюючий методи (при аналізі літературознавчої рецепції творчості О. Вайлда в Англії, Росії та Україні).

Наукова новизна теми зумовлена відсутністю цілісного концептуального дослідження рецепції творчості О. Вайлда в українському культурно-історичному дискурсі. Уперше тема рецепції літературної спадщини О. Вайлда в Україні стає предметом окремого вивчення. Крім того, уперше здійснюється зіставлення рецепції письменника у східнослов'янському літературно-критичному дискурсі (російському та українському) зі сприйняттям його в англійському культурному просторі кінця ХІХ — поч. ХХІ століть. У роботі вперше вводяться в науковий обіг невідомі та маловідомі критичні розгляди й дослідження творчої спадщини О. Вайлда (М. Семенка, Б. Лепкого та інших), а також українські переклади, які до цього часу з різних причин залишалися поза увагою науковців.

Практичне значення дисертаційного дослідження. Результати дисертаційного дослідження допоможуть осмислити життя і творчість О. Вайлда в контексті рецепції його феномена англійською, українською та російською літературами. Матеріали дисертації можуть знайти практичне використання у подальшому вивченні українсько-англійських літературно-культурних контактів, у процесі викладання зарубіжної літератури, для розробки спецкурсів з порівняльного літературознавства, а також написання курсових, дипломних і магістерських робіт та ґрунтовних наукових досліджень.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дослідження викладено у формі доповідей на щорічних студентсько-викладацьких конференціях Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (2006—2010 роки), на Дев'ятій науковій конференції ТДТУ ім. І. Пулюя (Тернопіль, 2005); VII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Гуманітарні проблеми становлення сучасного фахівця» (Київ, 2006), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Другі Бугайківські читання» (Ніжин, 2010). Дисертацію обговорено і рекомендовано до захисту на спільному засіданні кафедр теорії літератури та порівняльного літературознавства й історії української літератури (протокол № 10 від 17 червня 2010 р.).

Публікації. За темою дослідження опубліковано 6 статей у наукових фахових виданнях та збірниках наукових праць.

Структура роботи. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків і списку використаних джерел, який налічує 445 найменувань. Загальний обсяг роботи — 237 сторінок, з них 188 сторінок основного тексту. Робота містить додаток (10 сторінок).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, висвітлено її зв'язок із науковою проблематикою установи, у якій виконано роботу, сформульовано мету та основні завдання

дослідження, визначено об'єкт і предмет розгляду, розкрито наукову новизну, теоретичну і практичну цінність дисертації, окреслено її теоретико-методологічну базу, зазначено відомості про апробацію та публікацію результатів, а також структуру й обсяг роботи.

У першому розділі «**Оскар Вайлд та його місце в англійській літературі кінця XIX — початку XXI ст.**» простежено рецепцію творчої спадщини О. Вайлда англійською літературно-критичною думкою в її розвитку.

У *підрозділі 1.1. «Передумови виникнення філософських та естетичних засад художньої концепції О. Вайлда»* розглянуто особливості та основні ідеї художнього світогляду англійського письменника, представлені ним у збірці критичних есе «Intentions» («Наміри») (1891). З'ясовано джерела формування естетичної платформи О. Вайлда, підкреслено, що навчання в Оксфорді, естетичні теорії професорів Дж. Рескіна та В. Пейтера, творчість прерафаелітів, філософські погляди Платона, Гете, Ф. Ніцше, С. К'єркегора та інших лягли в основу його нової естетики про місце та роль мистецтва і критики в літературі.

Осмислення явища дендизму кінця XIX ст. у *підрозділі 1.2. «Особливості дендизму О. Вайлда»* допомогло виявити відмінності та особливості цього феномена стосовно англійського письменника. З'ясовано, що дендизм О. Вайлда містив три елементи — тривекторним був його конфлікт з англійським суспільством на межі XIX—XX ст.: естетичним, із характерними для нього манерами, стилем і парадоксами; політичним (ірландська тотожність), що інтерпретувався термінами протесту і політичної незгоди; моральним (нетрадиційна орієнтація письменника). Простежено, як ці вектори дендизму англійського митця, об'єднані у протистояння вікторіанській Англії, спричинили скандал і поглибили розкол у суспільстві, розділивши англійських реципієнтів на тих, які поширювали «міф про О. Вайлда», і тих, хто намагався його спростувати.

Підрозділ 1.3. «Еволюція рецепції Оскара Вайлда та його творчості у період з кінця XIX і на початок XXI ст.» розкриває шлях розвитку сприйняття О. Вайлда в англійському літературно-критичному просторі. Виявлено одну з характерних особливостей рецепції творчості О. Вайлда — популярність його як особистості передувала його популярності як письменника. Визначено етапність рецепції, відзначено періоди найбільш активного сприйняття літературної спадщини майстра слова, підкреслено суперечливість інтерпретації творчості О. Вайлда та з'ясовано проблеми, які перешкождали її якісній оцінці. З'ясовано, що одним із чинників, який значно впливав на сприйняття мистецького доробку письменника, був «міф про Вайлда», в якому виокремлено дві фази: автоміф (створений О. Вайлдом) та міф (що базується на основі ранніх біографій письменника та суперечливих мемуарів його друзів: Р. Шерарда, Ф. Гарріса, А. Дугласа та інших). На першому етапі рецепції творчості письменника (1870—1950) моральні критерії її оцінки переважали над літературними. На переломному етапі (1960—1980), у зв'язку з виявленням і збільшенням кількості документальних матеріалів про письменника («Letters»

(«Листи»), «Oxford Notebooks» («Оксфордські щоденники»)) та переосмисленням основ і пріоритетів у критиці, відбувається переоцінка літературного надбання письменника та його вивчення в ракурсах різних напрямів ХХ століття: раннього модернізму, постмодернізму, постструктуралізму, фемінізму, постколоніальної критики, гендерних студій тощо. Такий стан речей змінив традиційне тлумачення творів письменника на вивчення його мистецької спадщини новими і складнішими способами. Останній етап (1990-і роки — до сьогодні) характеризується виокремленням з-поміж інших трьох основних парадигм ХХ ст.: «О. Вайлд і гей-культура», «О. Вайлд-ірландець», «О. Вайлд і консюмеризм», та появою нових досліджень з метою переоцінки письменника і його творчості крізь призму окремо взятого дискурсу. Проаналізовано основні положення численних наукових студій англійських дослідників, де дано належну оцінку поезії, журналістської діяльності, драматургії та прози Вайлда.

У підрозділі 1.4. *«Видання творчої спадщини Оскара Вайлда протягом ХХ століття»* підтверджується загальна динаміка рецепції письменника на прикладах видання «Зібраних творів О. Вайлда» в Англії. Простежуючи видання від перших «Зібраних творів письменника» 1908 року (за ред. М. Голланда) до «Повного зібрання творів Оскара Вайлда» (2000–2004 рр.), їхні доповнення і перевидання, спостерігаємо постійний інтерес до творчості майстра слова серед англійських поціновувачів його таланту.

Розділ другий «Феномен Оскара Вайлда в російському та українському літературно-критичному дискурсі кінця ХІХ — поч. ХХІ ст.» присвячено рецепції мистецької спадщини англійського майстра слова в російському та українському культурних просторах. На основі зібраного та прокоментованого матеріалу досліджуються механізми виникнення і втілення літературної «моди» на О. Вайлда та трансформація вайлдівських ідей у літературно-культурному середовищі двох слов'янських народів (Росії та України) з урахуванням особливостей суспільно-історичних процесів.

У підрозділі 2.1. *«Рецепція особистості та творчого доробку Оскара Вайлда в Росії (кінець ХІХ — середина ХХ ст.)»* простежено поетапну рецепцію англійського письменника в читацькому середовищі Росії, відзначено її сприятливі періоди та з'ясовано причини її спаду.

«Знайомство з іменем, ідеями та творами О. Вайлда у професійних літературних колах» розглянуто у підрозділі 2.1.1. Автори перших російських критичних оглядів 1892—1893 років (З. Венгерова, Г. Барлоу, С. Волконський та інші) звернулися до О. Вайлда в час піку його слави в Англії. Для них він постав як молодий письменник, що має неабиякий вплив на англійську думку й літературу, та автор збірки критичних есе «Intentions» («Наміри»), де викладено основні догмати його естетики. Увагу російських критиків також привертала сміливі й оригінальні парадокси О. Вайлда, його протести проти застарілих принципів у літературі. З'ясовано, що спільною рисою цих статей було те, що вони повідомляли своїм читачам про О. Вайлда як про цікаве європейське

явище, не пов'язуючи його з російським літературним процесом, на відміну від російських модерністів початку ХХ ст. — представників літературної спільноти, яка взяла на себе справу ознайомлення з творами англійського майстра слова. Естетичні погляди О. Вайлда і його культ Краси мали значний вплив на формування художніх принципів російських символістів, а його твори відповідали їхнім умонастроєм та творчим пошукам на межі століть. Символісти вважали О. Вайлда особливим явищем для розвитку національної російської літератури, взірцем справжнього модерністського життя. В особах російських модерністів (М. Бальмонта, В. Брюсова, Ф. Сологуба, М. Кузміна, М. Гумільова, В. Іванова та інших), об'єднаних літературними журналами («Северный вестник», «Мир искусства», «Весы») й гуртками, О. Вайлд знайшов прибічників, популяризаторів і перекладачів своїх творів, а тривекторний дендизм «Короля життя» — як називали О. Вайлда — став для них своєрідною модою, що часто проявлялася у способі життя та літературних творах. Виявлено, що твори О. Вайлда, які надходили до Росії, перекладали переважно з оригіналів, і на кінець першої декади ХХ століття ці переклади витримали навіть кілька видань (перші видання фабрики Сабліна, видавництва «Гриф», «Нева» (під ред. К. Чуковського). Окрім того, символістські журнали у своїх критичних статтях виявляли типологічні паралелі між творчістю зарубіжних і російських майстрів слова та літературним спадком англійського письменника (О. Вайлда порівнювали з Ніцше, Байроном, Достоевським). З'ясовано, що поширення літературно-культурною елітою популярних стереотипів та різноманітних літературних варіацій на тему О. Вайлда спричинило виникнення різних легенд і спекуляцій, що сформували в Росії міф про скандального письменника, для якого були характерними мотиви страждання, каяття, спокути та духовного переродження. З появою перекладів літературного доробку англійського майстра слова його драматичні твори потрапляють на сцени російських театрів і здобувають неабияку популярність.

Підрозділ 2.1.2. «Тимчасовий спад інтересу до О. Вайлда, спричинений геополітичними та ідеологічними змінами» містить аналіз проблеми послаблення інтересу до творчості англійського письменника після жовтневих подій 1917 року та Першої світової війни. У цей час його творчість переміщується у сферу театру і кіно. Мистецтво О. Вайлда не могло претендувати на титул «пролетарського», і тому впродовж двадцяти років про літературні здобутки письменника майже не згадували. Для радянських критиків початку 1950-х О. Вайлд — насамперед драматург та автор казок, а вже потім — письменник-декадент, який, хоч і суперечив власній творчості, проте здійснив певний вплив на розхитування ворожих буржуазних засад. Зміст критичних статей (Л. Аксельрод, Б. Михайловського, А. Луначарського) та акцент на популяризацію драматичних творів О. Вайлда, де сатирично змальовано вікторіанське суспільство, вказують на ідеологічні проблеми в рецепції творчості митця. Соціалістична критика не толерувала його дендизм, індивідуалізм та гомосексуалізм, тому робила наголос на його бунті проти лицемірства буржуазної

аристократії, а творам давала «класову» оцінку.

У підрозділі 2.2. *«Особистість та художній світ Оскара Вайлда в Україні в період з 1903 до кінця 50-х років XX століття»* простежено українську «вайлдіану»: визначено її етапність та специфіку, зумовлену розпорошеністю українського літературного життя та державно-політичним поділом України; проаналізовано причини звернення українських літераторів до мистецької спадщини письменника; уведено в науковий вжиток маловідомі критичні матеріали та переклади, визначено їхнє місце в рецепції О. Вайлда в українському культурному просторі.

Шлях О. Вайлда до українського читача розпочався в перші роки XX століття в рамках «європеїзації» слов'янських літератур, про що йдеться в підрозділі 2.2.1. *«Зародження інтересу до О. Вайлда і його поглядів у рамках пізнання «нового мистецтва»*». Знайомство з іменем, естетичними догматами та творами англійського письменника відбувалося через вторинні джерела: у Галичині — через австрійські, німецькі, польські альманахи та журнали, а у Великій Україні — через російські. Українські прихильники «рецепції культурного Заходу» гуртувалися довкола літературних угруповань і часописів для обговорення та застосування нових тенденцій у мистецькому житті й творчому процесі. Про їхню обізнаність з естетичною програмою і творами О. Вайлда свідчать посилання та згадки (Г. Хоткевич, А. Крушельницький).

На початку XX століття в Україні перекладацтво стає елементом красного письменства, а чужоземна література — частиною національної культури. Першим українським перекладом з О. Вайлда, надрукованим на шпальтах львівського «Літературно-наукового вісника» (1904 р.), була драма «Саломея» в інтерпретації історика та науковця Ів. Кривецького. Вибір твору не був випадковим. Ця драма мала найменший успіх в англомовному просторі: написана французькою, перекладена англійською, вона була заборонена для постановки в Англії (та в Росії — аж до 1917 року). Однак зовсім протилежною була ситуація у східній та центральній Європі. Перша вистава за цією п'єсою відбулася в Парижі (1896) в експериментальному театрі, коли О. Вайлд був у в'язниці. Реабілітація англійського письменника розпочалася з цього твору, а точніше — з його постановок на початку XX ст. в багатьох містах Німеччини та Австро-Угорської імперії, до якої на той час входила Галичина. Сценічне втілення «Саломеї» на зламі століть здійснювали, переважно, експериментальні театри — для модернізації режисури та акторської гри. Саме на такому тлі з'явилася «Саломея» О. Вайлда українською. Переклад насамперед орієнтувався на українські (галицькі) літературно-мистецькі кола, які починали сприймати ідеї «нового мистецтва».

До мистецької спадщини О. Вайлда зверталися українські модерністи всіх трьох хвиль. Літературне угруповання «Молода Муза» (у Галичині) та альманах «Українська хата» (у Великій Україні) не обійшли увагою творчість письменника. Так, у пошуках модернізації у сфері стилю «молодомузівців» цікавили поезії в прозі митця. Щоденник «Рідний край» (редактор — член

«Молодої музи» М. Яцків) друкує поезію в прозі О. Вайлда «Артист» у перекладі Т. С. (криптонім Сидора Твердохліба).

У творчості самого М. Яцкова виявлено присутність аспектів, пов'язаних із входженням тексту в середовище, яке сприймає (критична стаття «Поети і ювілеї» в газеті «Рідний край») — репродуктивної рецепції та аспектів, пов'язаних із входженням твору, який сприймають, у мистецький доробок інших авторів — продуктивної рецепції (Вайлдівські мотиви в прозі М. Яцкова «Посуди», «Архітвір», «Дівчина на чорному коні», «Огні горять», «Портрет»). Українські реципієнти, які належали до сфери літератури, шукали у філософії О. Вайлда опори для культу краси та естетизму. Звернення «хатянина» М. Євшана до літературного доробку О. Вайлда, численні посилання та цитування є свідченням глибокого знайомства з філософією і творчістю О. Вайлда: збіркою есе «Intentions» («Наміри»), «Портретом Доріана Грея», «De Profundis», оповіданнями та казками, незважаючи на те, що українською перекладів у той час майже не було. Як і англійський письменник, М. Євшан стояв на боці літературно-критичного імпресіонізму. Не підтримуючи гасел «мистецтво для мистецтва», він, однак, сприймає деякі естетичні ідеї та погляди англійського митця. Погоджується М. Євшан і з тим, що через ув'язнення та смирення О. Вайлд приходять до святості, що є також рисами «символістського» міфу про нього, популярного в Росії. Орієнтуючись на західноєвропейські віяння, М. Євшан як представник усього дискурсу «Української хати» звертається до філософії та творчості О. Вайлда, аби підтримати нові течії в українській критичній думці та літературному процесі.

Пік популярності творчості англійського майстра слова серед пересічних читачів проаналізовано в *підрозділі 2.2.2. «Популяризація імені та творчого спадку письменника. Творчість Оскара Вайлда в літературній практиці українських письменників»*. Переклади малої прози О. Вайлда переважно друкували в перші декади ХХ ст. в галицьких періодичних виданнях («Нова культура», «Рідний край», «Молода Україна», «Світ дитини»). До постановок драматичних творів О. Вайлда зверталися в пошуках нових театральних форм вираження. Єдиний у Галичині львівський професійний національний театр «Українська бесіда» протягом майже десятилітнього періоду свого існування ставив дві комедії О. Вайлда: «Ідеальний чоловік» (пер. Гр. Лужницький) та «Як важливо бути серйозним» (пер. М. Лотоцький).

Українських митців, які в умовах тоталітарного режиму у 1920—1930-х роках стали жертвами сталінських репресій, також не обійшла творчість Оскара Вайлда. Представники «розстріляного відродження» (В. Підмогильний (переклав «Портрет Доріана Грея»), О. Влизько (переклав «Баладу Редінгської в'язниці»)), які виражали у своїх творах ідеї національно-культурної самостійності, перекладали О. Вайлда — письменника, життя та мистецька спадщина якого не вписувалися в рамки соцреалізму.

До перекладів поезії та прози англійського майстра слова зверталися представники

української діаспори. Популяризуючи українське слово, скарбницю перекладів Оскара Вайлда збагатили О. Зуєвський (поезії з циклу «Impressions»), С. Гординський («Сонет до волі»), О. Назарук (афоризми), Б. Лепкий («Саломея»), Т. Осьмачка («Балада Редінгської в'язниці»), І. Ставничий (поезії в прозі), Г. Кочур (поезія з циклу «Impressions»).

Індивідуалізм та суперечливість натури «Апостола Естетизму» Оскара Вайлда імпонували В. Винниченку. Як «поет бунтарських настроїв» він цікавив Тодосю Осьмачку. Контактно-типологічні сходження знаходимо у творчості М. Вороного, О. Олеся, М. Зерова, П. Филиповича, В. Підмогильного, В. Домонтовича, Є. Плужника та інших. Суміжність постатей О. Вайлда та А. Кримського простежується крізь призму новаторства в літературі, нетрадиційної орієнтації та націоналізму.

Критичні огляди творчості Оскара Вайлда в українському просторі, порівняно з російським, були нечисленними й нерівноцінними (Лесь Горенко, Б. Лепкий, І. Федоренко, Є. Онацький). Модерніст, член угруповання «Молода муза» Б. Лепкий підтримував погляди О. Вайлда щодо творчої природи критики, добре володіючи мистецтвом викладу своїх естетичних вражень. Важливою рисою є те, що літературні здобутки і талант англійського письменника він ставить вище від його особистого життя. І. Федоренко, давши розгорнену оцінку творам О. Вайлда, високо оцінила артистичний темперамент письменника, його вразливість та духовність. Критичні огляди українських літераторів мали швидше емоційно-оцінювальний, аніж аналітичний характер, і їхні акценти зміщувалися в бік огляду мистецьких творів. Однак вони суттєво доповнюють загальну картину української рецепції.

У *підрозділі 2.3* простежено *«Критичне осмислення творчості Оскара Вайлда в радянському культурному просторі в період з другої половини 1950-х до кінця 1960-х та перші спроби її переоцінки»*. Кінець 1950-х, що позначився послабленням ідеологічного тиску в радянській літературі, ознаменувався інтересом до творчості О. Вайлда як до прикладу «занепаду буржуазної культури» й вилився в кілька критичних статей (І. Неупокоева, О. Анікст, К. Чуковский, О. Дейч) та перекладів (серед яких — у 1968 році — перший переклад українською мовою роману «Портрет Доріана Ґрея» Р. Доценка), а також театральних постановок і перших кінофільмів. Цей десятилітній період був початком сприйняття Оскара Вайлда з історично-літературної перспективи.

«Наукове переосмислення історико-літературного та художнього значення творчої спадщини Оскара Вайлда в радянському літературознавстві з 70-х — до початку 90-х рр.» проаналізовано в *підрозділі 2.4*. З початком 1970-х років спостерігається аналітично обґрунтоване прочитання літературного доробку англійського письменника. Радянська «вайлдіана» цього двадцятирічного періоду представлена численними вступними статтями і передмовами до видань перекладів як окремих творів, так і цілих зібрань, а також статтями в літературних енциклопедіях

та відповідними розділами в підручниках із зарубіжної літератури. Літературознавці (В. Бабенко, С. Белза, О. Зверев, Ю. Ковальов, М. Соколянський, Д. Урнов, М. Урнов та інші) на тлі критичного аналізу розкривали соціальну значущість різножанрової творчості О. Вайлда. На цей період припадає низка дисертаційних досліджень радянських науковців: М. Тайц (1971), С. Колеснік (1972), Ю. Кіссел (1976), Т. Боборикіної (1981), Т. Порфир'євої (1983), Т. Павлової (1986). Радянські критики, проаналізувавши літературний доробок загалом та естетичні погляди зокрема, одноставно визнали Оскара Вайлда видатним представником англійської літератури на межі ХІХ—ХХ століть. Вони намагалися осмислити всебічність літературного методу і виявити гуманістичну спрямованість творчості письменника, показати своєрідність його художньої майстерності і коректно витлумачити суть англійського естетизму в його історично-літературній обумовленості.

У *підрозділі 2.5.* простежується «*Пострадянська «вайлдіана» в Україні та Росії*». Сприйняття феномену О. Вайлда на сучасному етапі зумовлено розпадом СРСР, виникненням на карті світу нових незалежних країн, новим витком у розвитку й утвердженні державності України та української літератури. На цьому проміжку часу Оскар Вайлд — цілком визнаний письменник світового рівня, але насамперед його згадують як унікальну особистість, неперевершеного майстра парадоксу. Основними акцентами цього етапу є науковий аналіз (переважно в Росії) творчого доробку О. Вайлда як класика світової літератури. З іншого боку, його твори перейшли на театральні сцени, хоча тут слід відзначити інертність українських театрів порівняно з російськими. Це ж стосується перекладної та друкованої продукції — видань як творів письменника, так і його біографії. Зі зняттям інформаційної блокади із «заборонених» тем, міф про О. Вайлда став «у пригоді» представникам нетрадиційної орієнтації, які популяризують його біографію з метою легітимації гей-культури. На цьому етапі є помітним протистояння інтересу до життя письменника та його творчості. Вивчення творів англійського майстра слова, про що свідчать численні методичні та наукові напрацювання, надалі залишається у шкільній програмі, відповідно, вони не втратили своєї актуальності та новизни і є корисними у вихованні нових поколінь як українців, так і росіян.

У **висновках** узагальнено особливості рецепції творчого доробку Оскара Вайлда в англійському, російському та українському літературно-критичних дискурсах. Зіставивши всі ці прояви, синтезуємо результати досліджень.

Кожна з цих національних літератур, з огляду на історичні, соціальні, політичні чинники, естетичні системи і світоглядні орієнтири реципієнтів, знаходила у мистецькій спадщині письменника актуальні для себе риси. Спільною передумовою англійської, російської та української рецепцій на межі ХІХ—ХХ ст. була філософія *fin-de-siecle*, яка характеризувалася, з одного боку, розчаруванням та занепадом, а з іншого — змінами в естетичній свідомості,

прагненням до ламання традицій та культурного відродження в суспільстві. В Англії з іменем О. Вайлда пов'язували найновіші досягнення в галузі літератури, в Росії та Україні він був близьким прихильником «нового мистецтва», які ставали на шлях європеїзації літературного процесу. В усіх трьох країнах сприйняття творчості письменника проходило періоди піднесення та занепаду. На відміну від англійського дискурсу, рецепція літературної продукції О. Вайлда в українському та російському культурному просторі залежала від геополітичної ситуації та впливу панівної ідеології. Порівняно з осмисленням творчого надбання О. Вайлда в літературах провідних західноєвропейських країн, у Росії, а ще більше в Україні спостерігається певне хронологічне відставання, яке пояснюється повільнішим розвитком цих літератур.

Входження мистецького доробку О. Вайлда в російський та український літературний контекст, переважно за посередництвом перекладів, висвітлює спільні та диференційні ознаки її освоєння в культурному просторі цих країн. Сприйняття творчості письменника російськими та українськими читачами проходило аналогічними етапами: рецепцією в літературних колах серед прихильників «нового мистецтва» (кінець XIX – початок XX ст.), популяризацією через переклади і театральні постановки (перші десятиліття XX ст.), тимчасовим спадом інтересу до О. Вайлда, спричиненим геополітичними та ідеологічними змінами (сер. XX ст.), критичним осмисленням (1950–1960-і роки) та науковим переосмисленням (70-ті – поч. 90-х рр. XX ст.) літературної спадщини митця. Отже, рецепцію феномена О. Вайлда (у Росії та в Україні) можемо розділити на: «модерністську», «радянізовану» та «пострадянську».

Встановлено, що твори О. Вайлда, які надходили до Росії, було перекладено здебільшого з оригіналів представниками «срібного віку». До України літературне слово письменника потрапляло опосередковано: у східні та південні області – російським шляхом, а в Галичину – польським. Період публікацій перекладів О. Вайлда можна назвати піком популярності письменника серед пересічних читачів.

В Україні XX ст. твори О. Вайлда приваблювали модерністів усіх трьох хвиль. Члени літературних угруповань «Молода Муза» та «Українська хата» зверталися до його філософії та мистецького доробку у пошуках універсального символістського стилю та образності. Імпресіоністична критика англійського естета цікавила М. Вороного, М. Євшана, Б. Лепкого, Г. Хоткевича. Представники «розстріляного відродження», які у своїх творах виражали ідеї національно-культурної самостійності, перекладали О. Вайлда — письменника, життя, світогляд та мистецька спадщина якого ламали рамки соцреалізму. До поезії та прози англійського майстра слова зверталися літератори української діаспори. Їхні інтерпретації, які вирізняються незалежними поглядами та українською самобутністю, виконуючи з-поміж інших націєтворчу функцію, сприяли вивченню зарубіжного письменства загалом та мистецької спадщини О. Вайлда зокрема. Переклади малої прози, які переважно друкували в галицьких періодичних виданнях,

відтворюють естетичну рецепцію (на противагу ідеологічній у Великій Україні).

До радянського українського читача твори письменника потрапляли у вигляді російських та, рідше, українських перекладів, здійснених здебільшого з оригіналів. У пострадянський період рецепції з новими інтерпретаціями літературної продукції митця можна ознайомитися й у мережі Інтернет. Тлумачення художнього слова О. Вайлда характеризуються втіленням принципів національної перекладацької традиції, використанням елементів фольклору, впливом індивідуальності інтерпретаторів.

Критичне вивчення літературного доробку О. Вайлда, починаючи від перших повідомлень у пресі, стислих рецензій та критичних статей і завершуючи науковими дослідженнями, дає змогу реконструювати наукове освоєння англійського письменника у слов'янському та англослов'янському культурних просторах, а також у зіставленні всіх трьох (англійської, російської та української) літературно-критичних рецепцій здійснити такі узагальнення.

Сприйняття творчості митця в англійському дискурсі відбувалося на тлі поєднання тривекторного (естетичного, політичного та морального) дендизму письменника з міфом про нього і пройшло три основні етапи. На першому — моральні критерії оцінки О. Вайлда переважали літературні, тим самим поширюючи наявний міф; на другому (переломному) етапі спостерігаємо розгляд та вивчення життя і творчості цього майстра слова у протиставленні крізь призму різних дискурсів; на третьому — О. Вайлд постав визнаним у світі письменником-професіоналом, який заслуговує на детальний науковий аналіз творчого доробку, що продовжує збагачуватися новими шляхами прочитання.

На противагу раннім російським критичним оглядам кінця 1890-х, які повідомляли про О. Вайлда як про нове явище в англійській літературі, російські символісти вважали його «своїм», «російським явищем». Адаптація філософсько-естетичної програми і мистецької спадщини письменника відіграли надзвичайно вагомую роль у літературному процесі та культурі Росії.

Українська критична вайлдіана представлена кількома статтями, де підкреслювали мистецьку цінність творів письменника, без заглиблення у його естетичну платформу та скандальні біографічні факти. З огляду на емоційно-оцінний, а не аналітичний характер, ці напрацювання є яскравим прикладом продуктивної рецепції творчості письменника

«Радянізована» рецепція характеризується кількома періодами, пов'язаними з суспільно-політичними змінами. Повоєнна критика початку 1950-х рр. просіювала творчість О. Вайлда крізь «ідеологічне сито» і шукала в ній дух соціального протесту та підтвердження анти-буржуазних виступів. В період політичної та мистецької «відлиги» в низці літературно-критичних та наукових досліджень було осмислено художню майстерність англійського майстра слова і наголошено на гуманістичній спрямованості його творів, тобто на романтичному, а не декадентському світосприйнятті. Незважаючи на те, що творчість О. Вайлда розглядали крізь призму

прокомуністичної орієнтації, радянські критики зробили вагомий внесок у справу популяризації мистецького доробку англійського письменника в СРСР.

Головними моментами «пострадянської» вайлдіани є науковий аналіз (переважно у Росії) творчого доробку О. Вайлда як визнаного класика світової літератури. Інтерес до мистецької спадщини письменника більше виявляється серед науковців та літераторів, а зацікавлення його життям — прерогатива пересічного читача.

Дослідження рецепції літературної спадщини Оскара Вайлда показало, що його твори, написані понад століття тому, не втратили своєї актуальності. Читачі ХХІ століття знаходять у його віршах, казках, оповіданнях, романі, критичних есе та комедіях задоволення своїх естетичних запитів: від постмодерністської іронії, пізньокапіталістичного матеріалізму, постколоніалізму, деконструктивізму тощо до барвистості стилю, блискучих і «вічних» афоризмів і захисту сексуальних свобод. Вітчизняні критики, письменники, поети, перекладачі, актори, режисери і композитори, долучаючись до творчості О. Вайлда зокрема та англійської літератури загалом, крізь призму своїх, власне українських мислення і мови, відкривають нові грані як у творчості письменника, так і у своєму світосприйманні.

Здійснене дисертаційне дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми, однак виконання роботи у площині критичних дискурсів робить її основою для майбутніх наукових розвідок. У ХХІ столітті перспективними будуть опрацювання тем, пов'язаних із збереженням національної ідентичності в руслі постколоніальних студій, дослідження у сфері перекладу, у виявленні генетико-контактних зв'язків творчості О. Вайлда з літературною спадщиною представників українського модернізму, проблеми типології культурних епох та стилів тощо.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ВИКЛАДЕНО У ПУБЛІКАЦІЯХ:

1. Деркач Г. С. Художній переклад як теоретична проблема / Г. Деркач // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. : Літературознавство. — Тернопіль: ТДПУ, 2001. — Вип. ІХ. — С. 37-46.
2. Деркач Г. С. Імпресіоністичний первень в збірці Оскара Уайльда «Poems» / Г. Деркач // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. : Літературознавство. — Тернопіль: ТДПУ, 2002. — Вип. ХІІ — С. 211-218.
3. Деркач Г. С. Оскар Уайльд про літературну критику / Г. Деркач // *Studia Methodologica*. — Серія: Філософія. Філологія. — Тернопіль: ТДПУ, 2002. — Вип. ХІІ — С. 60-63.
4. Деркач Г. С. Роль «міфу про Вайлда» в рецепції творчості письменника в англомовному просторі ХХ ст. / Г. Деркач // Славістичні записки. Серія: Літературознавство. — Випуск №2(6), ПВНЗ ТЕІПО, 2007. — С. 12-19.

5. Деркач Г. С. Творчість Оскара Вайлда на сторінках галицьких часописів поч. XX ст. / Г. Деркач // Славістичні записки. Серія: Літературознавство. — Випуск № 4(8), ПВНЗ ТЕІПО, 2008. — С. 28-36.

6. Деркач Г. С. Тривекторний дендизм Оскара Вайлда як конфлікт художника з суспільством / Г. Деркач // Наукові записки Серія «Філологічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / [відповідальний редактор проф. Г. В. Самойленко]. — Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2010. — Книга 2. — С. 20-23.

АНОТАЦІЯ

Деркач Г.С. Творчість Оскара Вайлда в літературно-критичних (англійському, українському та російському) дискурсах. — Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.05. — порівняльне літературознавство. — Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. — Тернопіль, 2011.

Дисертацію присвячено комплексному аналізу літературно-критичного сприйняття особистості та мистецької спадщини Оскара Вайлда в англійському, російському та українському культурних просторах. Введено в науковий обіг невідомі та маловідомі критичні дослідження творчості письменника, а також переклади, які з різних причин не стали об'єктом належної наукової уваги. Систематизовано літературно-критичні праці в Англії, Росії та Україні з кінця XIX до початку XXI століття. Проведено аналіз різних форм рецепції (повідомлення у пресі, відгуки, критичні статті, рецензії, переклади). Простежено рецепцію творчості митця в культурній спадщині російських та українських майстрів слова і сцени. Основні критерії та оцінки українських і російських дослідників співвіднесено з англійськими критичними напрацюваннями.

Ключові слова: літературно-критична рецепція, дендизм, літературна критика, переклад, творчість О. Вайлда.

АННОТАЦИЯ

Деркач Г. С. Творчество Оскара Вайлда в литературно-критических (английском, украинском и русском) дискурсах. — Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук по специальности 10.01.05. — сравнительное литературоведение. — Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка. — Тернополь, 2011.

Диссертация посвящена анализу литературно-критического восприятия личности и художественного наследия Оскара Вайлда в английском, русском и украинском культурных

пространствах. Введены в научный обиход неизвестные и малоизвестные критические исследования творчества писателя, а также переводы, которые по разным причинам не стали объектами должного научного внимания. Систематизированы литературно-критические наработки Англии, России и Украины с конца XIX до начала XXI веков. Произведен анализ разных форм рецепции (сообщения в прессе, отзывы, критические статьи, рецензии, переводы). Рассмотрена рецепция творчества английского писателя в культурном наследии русских и украинских мастеров слова и сцены. Главные критерии и оценки русских и украинских исследователей соотнесены с английскими критическими достижениями.

Ключевые слова: литературно-критическая рецепция, дендизм, литературная критика, перевод, творчество О. Вайлда.

SUMMARY

Derkach H.S. The Works of Oscar Wilde in the Literary Critical (the English, the Ukrainian and the Russian) Discourses. — Manuscript.

Dissertation for the scholarly Degree of Candidate of Philology in speciality 10.01.05 — Comparative Literary Studies. — Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University. — Ternopil, 2011.

Given thesis considers a comprehensive analysis of literary critical perception of the personality, as well as the writings of Oscar Wilde in the English, the Russian and the Ukrainian cultural environment. It puts in the research circulation some unknown and not so popular critical essays on the works of the writer, together with the translations that were left out of proper scrutiny for some reason. It systematized literary critical studies in England, Russia and Ukraine in the end of the 19th and till the beginning of the 21st century. It analyzed various ways of reception — articles in the newspapers, reviews, critical essays, translations. It traced reception of the writer's works in cultural heritage of Russian and Ukrainian masters of literature and drama. The main criteria and estimations of Ukrainian and Russian research workers correlate with the English critical studies.

It was found that every national literature due to its historical, social and political factors, as well as due to aesthetic and mental orientation of the recipients, would find in the literary works of the writer some relevant features. All of these three countries experienced periods of ascent and descent in the reception of writer's works. The appearance of the Russian and Ukrainian translations of Wilde's works created favourable conditions for their reception in the Slavonic cultural world.

Adaptation of the philosophical and aesthetical program, and literary heritage of the writer played a large role in the literary process and in the culture of Russia. Russian symbolists considered him as 'native', 'Russian phenomenon'. Post-war criticism in the beginning of 1950s filtered works of O. Wilde through the 'ideological sieve'; it would seek in it a spirit of social protest, and a proof of an anti-

bourgeois manifestation. During political and artistic ‘thaw’ the Soviet criticism presented him as a well-known writer in its numerous critical and research works. It revised artistic skills of the English writer, and it emphasized on humanistic trends of his works, i.e. on the romantic mentality, and not on the decadent one. Despite the fact that the works of O. Wilde were viewed through the prism of pro-communism orientation, the Soviet critics made substantial input in the cause of popularization of literary works of the English writer in the USSR.

In Ukraine the works of O. Wilde attracted all of three waves of modernists. Representatives of such discourses as ‘Moloda Muza’ and ‘Ukrainska Hata’ would appeal to the philosophy and literary works of O. Wilde in search of a universal symbolic style and a figurativeness. The impressionistic critique of the English aesthete attracted M. Voronnyy, M. Yevshan, B. Lepkyy and H. Hotkevych. Representatives of the ‘Executed Revival’ who expressed national and cultural independence in their works, made translations of the writer, whose life, mentality and literary works could not fit in the framework of ‘social realism’. Representatives of Ukrainian Diasporas would also undertake to translate poetry and prose of the writer. Their interpretations denoted with independent views and with Ukrainian authenticity, which would also fulfill a function of national formation, it facilitated learning of foreign writings in general, and literary works of O. Wilde in particular. The Ukrainian critical ‘Wildeana’ is presented by several essays written by its representatives — Les’ Gorenko, B. Lepkyy, Y. Onatsky, I. Fedorenko, who emphasized on the artistic value of the works of the writer, without digging into his artistic foundation and scandalous biographical facts. Carrying emotional-evaluative features, and not analytical ones, those research works serve as an example of a productive reception of the writer’s works (see critical essays of of the second half of 20th cent.).

The main highlights of post-Soviet ‘Wildeana’ are research works (mainly done in Russia) of the literary heritage of O. Wilde as an acknowledged classic writer of the world literature. The interest to literary works are shown mainly by researchers and literary men, and as for the interest to his life, it is the prerogative of an average reader.

The study on the reception of literary heritage of Oscar Wilde showed that his works that were written a century ago still maintain its urgency. The attempted research work doesn’t cover all of the aspects of the issue, though having done the research on the level of critical discourses; it may serve as a basis for future research studies.

Key words: literary and critical reception, dandyism, literature criticism, translation, works of Oscar Wilde.

Редакційно-видавничий відділ
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027